

Индуизъм

Рик Рууд

Рик Рууд е бивш директор на издания на Probe Ministries и сега служи като свещеник в болница. Завършил е Seattle Pacific University (бакалавър по история) и Даласката теологична семинария (магистър по теология). Учи докторантура по теология в D.T.S.. Служил е като пастор, инструктор в семинария и в служението с чуждестранни студенти. Всички издания от Рик Рууд: [View all resources by Rick Rood](#)

Макар че индуизмът изглежда твърде отдалечен от нашето всекидневие, става все по-важно ние като християни да разбираме тази тайнствена религия от Индия. Това е така даже и само поради факта, че индуизмът се изповядва от 1/6 от населението на света с над 750 последователи по целия свят. Но е важно също така, защото неговото влияние се усеща все повече и повече в нашата собствена страна.

Повечето от нас са се сблъскали с това, което е известно като движението Ню Ейдж. Ако е така, вероятно сме осъзнали, че индуизмът е в основата на начина на мислене на Ню Ейдж. Повечето от нас вероятно също знаят, че все повече индийци се заселват в САЩ. Всъщност, може би ще се изненадаме да разберем, че в САЩ има приблизително 200 индуиски храмове или индуиски центрове. Мнозина вярват, че поради

своята еkleктична природа индуизмът има потенциала да служи като главно движещо средство за обединяването на голяма част от нехристиянския религиозен свят.

Привлекателността на индуизма за западната култура не е трудна за разбиране. На първо място, индуизмът е удобен с еволюционното си мислене. Както модерната наука набляга на нашата физическа еволюция, така индуизмът набляга на нашата духовна еволюция. Както голяма част от модерната психология набляга на добрината и безграничния потенциал като основа на човешката природа, така индуизмът набляга на божествената същност на човека. Както модерната философия набляга на относителността на истината във всяко твърдение, индуизмът толерира много религиозни вярвания, които изглеждат противоречиви. Като религия, която също набляга на първенството на духовната над материалната реалност, индуизмът привлича вниманието на мнозина, които са разочаровани от преследване на материални неща.

Макар че има някои общи в същността си вярвания за почти всички индуси, в действителност няма "индуистка ортодоксалност" - няма закостеняла догма, в която всички индуси трябва да вярват. Това в действителност е едно семейство с постепенно развиващи се вярвания и практики.

Корените на индуизма са във взаимовръзка с две основни религиозни системи: тази на древната цивилизация, която пребивава в долината на реката на индусите от третото

хилядолетие преди Христа и религиозните вярвания, донесени в Индия чрез арийския народ (вероятно от Балтийския регион), който започнал да прониква в долината на индусите по някое време след 2000 г. преди Христа.

Религията на арийците е описана в писанията на „святите мъже“, съдържащи се във Ведите (което означава „знание“ или „мъдрост“). Ведите са сбор от четири писания, съставени между 1500 и 500 г. преди Христа, които оформят основата на индуистките вярвания и които разкриват постепенно развитие на религиозните идеи. Последните части на Ведите са познати като Упанишади. Тези Ведически писания се считат за вдъхновени. По-късните индуистки писания, включително прочутата Бхагавад Гита са с по-малък авторитет, но широко разпространени.

Индуистките вярвания относно Бога и света

Разбирането на индуистките вярвания за Бога е важно дори ако не познаваме никакви индуси или хора от Индия, защото ние всички сме в контакт с движението Ню ейдж, а то извлича своите идеи за Бога от индуизма. Какво тогава индусите вярват за Бога?

Ранните части на индуистките писания, познати като Веди описват много божества, които в по-голямата си част са персонификации на природни феномени, като бури и пожари. На тези богове са били принасяни молитви и жертви. Накрая е била развита огромна система от свещенически ритуали и жертви, която служила като средство за получаване на благословенията на тези богове.

По-късните части на Ведите, наречени Упанишади, отразяват значително развитие в индуската концепция за божественото. Вместо да говори за множеството богове, голяма част от Упанишадите се отнася до една висша реалност отвъд нашето разбиране, наречена Брахман. Въпреки, че Брахман е безличен по природа, понякога към него се отнасят като към личност на име Исвара.

Наред с идеята за единствена божествена реалност, Упанишадите също учат, че в сърцевината на своята същност (което наричат „Атман“) ние сме идентични с тази висша реалност.

Една популярна поговорка в индуизма гласи: „Атман е Брахман!“ Всъщност всички живи същества са Брахман в най-вътрешната си същност! Освен това, връзката с божествената реалност се осъществява не чрез принасяне на ритуална жертва, а чрез интуитивното знание за единството на всички неща. В Упанишадите се съдържа и учението, че материалният свят (включително нашите съзнателни личности) не е напълно реален. Думата „мая“ се използва да обозначи силата, чрез която Бог или висшата реалност, е довел този не съвсем реален свят в съществуване.

Въпреки, че тази монистична или пантеистична философия дава на индусите изчерпателно интелектуално разбиране за божествената реалност, тя не намира път към сърцето. В резултат на това, точно преди зората на християнската ера в индуизма настъпва огромна трансформация, подбудена най-вече от писанията на Бхагавад Гита - „Новия завет“ на индуизма. Гита записва разговор между война-принц Арджуна и неговия колесничар Кришна (който се открива като въплъщение на бога Вишну), в който личното посвещение към божеството се потвърждава като начин за спасение на хората от всички класи.

Оттам нататък тези две основни течения на индуистката мисъл и практика са се разраствали и развивали – по-интелектуалното и философско течение, което набляга на единството на всички неща и течението, което набляга на личното посвещение към даден бог. Второто течение има надмощие сред обикновените хора на Индия до ден днешен. Главни сред боговете, които се почитат са Брахма (създателя), Вишну (съхранителя) и Шива (унищожителя). В Индия има много храмове, посветени на Шива (или на една от неговите „съпруги“, например Кали) или на Вишну (или на едно от неговите десет превъплъщения, познати като аватари). Общо взето, често се твърди, че индуизмът претендира за 330 милиона богове и богини!

Може би се чудите как толкова много вярвания за божественото могат да съжителстват едновременно в една религия, но това е факт. Има обаче едно широкоразпространено признание, че никой от личните богове на индуизма не е по някакъв начин изключителен или уникален. Всички те са просто различен начин на възприемане на едната реалност, която стои зад всички неща – Брахман.

Фундаментални индуистки вярвания

Сега ще насочим вниманието си към две основни вярвания на индусите: (а) какво те вярват за източника на злото и страданията и (б) какво вярват за живота след смъртта.

Първото от тези основни вярвания е доктрината за карма. Думата карма означава „действие“. Но религиозната концепция има повече общо с резултатите или последствията от действията. Доктрината за кармата заявява, че всяка мисъл и действие на човек водят до някакви последствия за него. Ако някой лъже или краде, към него ще се отнесат несправедливо по някакъв начин в бъдеще. Индусите вярват, че всички страдания се дължат на постъпки в миналото, в този или в предишен живот. Някои вярват, че карма означава стриктен детерминизъм или фатализъм (че човек просто трябва да се примири да изживее своята карма). Повечето обаче вярват, че макар нашето настояще да се определя от миналото ни, все пак ние можем да повлияем на нашето бъдеще, като се държим по правилен начин в настоящето.

Някои смятат доктрината на кармата за равна на изявлението в Галатяни 6:7, че „това, което посее човек това и ще пожъне“. Разбира се, за добро или за зло, учението че нашите действия имат последствия е библейско. Но това не е същото като да вярваш, че всяко преживяване в живота е следствие от твоите минали постъпки. Това определено не е библейска идея.

Второто основно вярване в индуизма е доктрината за прераждането или преселването на душите, наречено самсара. Понеже е невъзможно цялата карма на един човек да бъде изживяна в един живот, индуистките писания твърдят, че след смъртта душата на всеки индивид се „преражда“ в този свят в друго тяло – човешко или някакво друго. Природата на неговото прераждане се определя от кармата в резултат от минали действия.

Тясно свързана с доктрината за прераждането е тази за ахимса или ненараняването на живите неща. Запазването на всяка форма на живот (който в основата си е божествен) е централна морална ценност в индуизма и главната причина, поради която някои индуси са вегетарианци.

Също свързана с прераждането е кастовата система. Според учението на индуите съществуват четири основни касты или социални класи (и хиляди подгрупи в тези касты). Всяка си има свои правила и задължения, които касаят почти всяка страна на живота. На върха са брамините (Brahmins) или свещениците. Втори по ранг са кшатриите (Kshatriyas) или войните и управниците. Трети са вайсиите (Vaisyas) или търговците и земеделците. Под тях са шудрите (Shudras) или работническата класа. Спасението е възможно само за трите най-горни касты, които са наречени „два пъти родените“. Извън кастовата система са недосегаемите или тези, които не принадлежат към никоя каста. Макар и обявено извън закона в Индия в края на 40-те години на 20 век, много хора в провинцията все още са считани за недосегаеми.

Кастата на всеки се определя при раждането от неговата или нейната лична карма. Ето защо опитът да се извърши обществена промяна или да се подобри нечия обществена позиция би изглеждал като нарушение на закона на кармата и кастовата система.

Това не е чудно, че главната цел на индуите е да преживеят избавяне или освобождаване от този цикъл на смърт и прераждане, причинени от кармата. Индуите наричат това освобождение мокша.

Индуистки начини за спасение

Защо Ню ейджърите практикуват йога? Защо са толкова посветени на медитацията? Може да се окаже изненадващо за вас, че тези практики са централни в търсенето на спасение на индуите.

По-рано отбелязахме, че главната цел в индуизма е да се добиеш с освобождение от цикъла от превъплъщения, причинен от кармата – последствията от минали действия в този или предишен живот. Сега искаме да разгледаме първостепенните начини, по които последователите на индуизма търсят постигане на това спасение – освобождение от земното съществуване.

Преди да обсъдим трите първостепенни начина за спасение в индуизма е нужно да споменем четирите цели в живота, позволени за индуите. Индуизмът признава, че по време на многото животи хората могат законно да предават себе си на някоя от тези цели. Първата цел е преследване на удоволствието или насладата, особено чрез любов и сексуално желание. Тя се нарича кама. Втората цел в живота е преследване на богатството и успеха. Тя се нарича арта. Третата цел в живота е изпълнение на моралния дълг или дхарма. Този, който се отдаде на дхарма се отказва от личното удоволствие и сила, за да търси общото благо. Последната цел в живота обаче е мокша – освобождение от цикъла на животи в този материален свят и влизане в Нирвана.

Индуите признават три възможни пътеки към мокша, или спасение. Първият начин е чрез дела или карма йога. Това е много популярен начин за спасение и набляга на идеята, че освобождението може да се добие чрез изпълняване на семейни и обществени задължения, като по този начин се преодолява тежестта на лошата карма, която ти се е паднала. Кодексът на Ману изброява много от тези правила. Най-важните сред тях са някои ритуали, които се извършват в различни етапи от живота.

Вторият начин за спасение е по пътя на познанието или джнана йога (jnana yoga). Основната предпоставка за пътя на познанието е, че причината за нашия плен в цикъла

на прераждания в този свят е невежеството или авидя. Според преобладаващия възглед сред посветените на този път, нашето невежество се състои от погрешното вярване, че ние сме индивидуалности и не сме едно с крайната божествена реалност, наречена Брахман. Това невежество поражда нашите лоши действия, които водят до лоша карма. Спасението се постига чрез постигане на състояние на съзнание, в което ние осъзнаваме нашата идентичност с Брахман. Това се постига с дълбока медитация, често като част от дисциплината на йога.

Третият и последен начин за спасение е пътят на посвещението или бхакти йога. Това е пътят, към който повечето обикновени хора в Индия са най-благоприятно разположени; той задоволява копнежа за по-емоционален и личен подход към религията. Това е себепредаване на един от многото лични богове и богини на индуизма. Такова посвещение се изразява чрез актовете на поклонение – пуджа в храма, в дома, чрез участие в много фестивали в чест на такива богове и чрез поклонение на едно от многобройните святи места в Индия. По пътя на посвещаването фокусът е върху получаването на милост и помощ от бог за освобождаване от цикъла на прераждане. Някои индуси разбират крайното спасение като поглъщане от една божествена реалност и загубване на всякакво индивидуално съществуване. Други го разбират като божествено съществуване в обожаване на личния Бог.

Християнски отклик на индуизма

Редакторът на периодичното издание „Индуизмът днес“ неотдавна каза, че „малка армия от йоги мисионери“ е била обучена за „нападение срещу западния свят“. И по неговите думи „Те може и да не наричат себе си индуси, но индусите знаят откъде е дошла йога и накъде отива“.

Каква трябва да е християнската гледна точка към тази религия на изтока, която оказва такова влияние на запад? От самото начало трябва да кажем, че като християни ние сме съгласни с индусите по няколко въпроса. Индусите са прави в признаването на това, че в света и човешкото съществуване в него има нещо нередно. Те са прави също така в предположението си, че най-добрият лек за човешката дилема е духовен по природа. Извън това обаче, между индуизма и християнството има няма почти нищо общо. Нека отбележим само няколко от по-важните области, където те се различават.

Първо, на индуизма му липсва каквото и да е разбиране, че Бог е създал този свят с добро намерение. За индусите е нормално да казват, че Бог е довел в съществуване вселената като „игриво“ упражнение на своята власт. Също така липсва схващането, че Бог е безгранично свят и праведен и е Онзи, пред Когото ние като Негови творения сме отговорни за начина, по който живеем.

Втората главна област на контраст между индуизма и християнството е концепцията за човешката природа и началото на нашето отчуждаване от Бог. Според учението на индусите, човекът е божествен в основата на своето съществуване. Той е едно с Бога! Проблемът е, че човекът е в неведение относно този факт. Той е измамен от фокусирането си върху този временен материален свят и това невежество го тласка към постъпки, които водят до лоша карма и го впримчват в цикъла на прераждане.

Според библейското учение обаче, началото на нашето отчуждение от Бога (и в крайна сметка от всичко, което е несъвършено в този свят) не е невежеството за нашата божественост, а нашият греховен бунт срещу Бога и Неговата цел за нашия живот.

Това води до третото и последно различие – пътят на спасението. Според повечето индуистки поучения, спасението от цикъла на прераждане се постига чрез наши собствени усилия – било то чрез добри дела, медитация или посвещение на божеството. Според Библията обаче нашата духовна нужда е от освобождение от Божия съд за нашия грях и от възстановяване към живот под Негово напътствие и грижа. Това спасение може да бъде осигурено само чрез Божието милостиво и незаслужено действие в наша полза.

Вярно е, че в някои индуистки групи има подобно наблягане върху милостта на Бога (вероятно като резултат от християнско влияние в миналото). Но дори тук има голяма разлика. Учението на индусите за милостта не вижда нуждата от изкупление поради греха, а просто предлага прошка без някакво удовлетворяване на присъдата за греха, която се изисква от един свят Бог.

За разлика от това, християнското евангелие е това: Бог Син стана човек, умря като жертва на кръста, като направи истинската прошка за истински грехове срещу истинския Бог възможна за онези, които се доверяват напълно на Христос. Всички, които направят това могат да преживеят истинска прошка, да познаят Бога и Неговото намерение за техния живот и да имат сигурността за вечен живот с Него!

За списъка с източници за индуизма и за споделяне на евангелието с приятели- индуси се свържете с нас тук [Probe!](#)

© 1994 Probe Ministries

To view this article on Probe's Website, click [here](#). To explore other material on Probe's Website, click on their logo below.

[Copyright Information](#)

© Рик Рууд. Статията е преведена и използвана с разрешението на автора от уебсайта на Universities and Colleges Christian Fellowship (UCCF), <http://www.bethinking.org>.

Превод: Петранка Русева